

ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਖਾਨ

v.

ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ।

ਫਰਵਰੀ 2, 1995

[ਪੀ.ਬੀ. ਸਾਵੰਤ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਨ. ਰਾਏ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾਂ]

ਉੜੀਸਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1990—ਧਾਰਾ 5 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988—ਧਾਰਾਵਾਂ 13(1)(e) ਅਤੇ 19—ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ—ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਅਭਿਯੋਗ—ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ—ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ—ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ—ਉਹ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਣੇ ਰਹੇ—ਕੀ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਫੈਸਲਾ, ਨਹੀਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰੋਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਧਨ ਸੰਪਦਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13 (1)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਏ ਗਏ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਜੋਗਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਜੋਗਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(c)(viii) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਟਰਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਵਰਨਰ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(c)(vii) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੈ ਪਰ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ 'ਹਟਾਉਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਗਵਰਨਰ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕਿਮੀਨਲ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ 2(1)(f)(ii) ਨਾਲ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ "ਕਿਮੀਨਲ

ਮਿਸਕੰਡਕਟ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1)(e) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਐਲਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਸਬੂਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਤਾ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਥਾ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

1.2 ਉਸ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ, [1984] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 495; ਐਸ. ਏ. ਵੇਂਕਟਰਾਮਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, [1958] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1040 ਅਤੇ ਵੀਰਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 655, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 212 ਦਾ 1995 ਆਦਿ ਆਦਿ।

5.5.93 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਿਸਕ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1253 ਦਾ 1991 ਹੈ।

ਰਾਜੂ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਪੂਕਾਟ, ਕੈਲਾਸ਼ ਵਾਸਦੇਵ ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਭਗਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਸ. ਹੇਗੜੇ, ਆਰ.ਕੇ. ਮੋਹਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਵੰਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਾਵੰਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਉੜੀਸਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ, 1990 (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਜੋ ਕਿ 27ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 1992 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) "ਅਪਰਾਧ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਈ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, 1988 ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ (ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ)। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1),

1993 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"5 (1). ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਨਣਾ ਹੈ।"

ਉੜੀਸਾ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2 (1) (ਐਫ) (ਆਈ) (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਨਿਯਮ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"2 (1) (ਐਫ). "ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ -

(ਆਈ) ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ".

3. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) "ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"13. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ. (1) ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

XXXX XXXX

(ਈ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਧਨ ਸੰਪਦਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ.

ਵਿਆਖਿਆ. - ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਜਾਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ."

ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਧਨ ਸੰਪਦਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ("ਐਮ.ਐਲ.ਏ." ਲਈ ਛੋਟਾ) ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਈ) ਅਧੀਨ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਗਏ।

4. ਸ੍ਰੀ ਹਬੀਬੁੱਲਾ ਖਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 1563 ਦੇ 1993 ਦੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਨ, ਨੇ 25 ਜੁਲਾਈ, 1991 ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) (ਅੱਠਵੀਂ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 192 ਅਧੀਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। 18 ਜਨਵਰੀ, 1991 ਨੂੰ, ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ 22 ਜਨਵਰੀ, 1993 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੋਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਇਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 5 ਮਈ, 1993 ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) (ਅੱਠਵੀਂ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਹੈ; ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ "ਹਟਾਉਣ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 192 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ "

ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਨਾਗਾਰਜੁਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 2261 ਦੇ 1994 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ 17 ਅਗਸਤ, 1993 ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31 ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਰਾਮਾ ਚੰਦਰ ਉਲਾਕਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 2259-60 ਦੇ 1994 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਉਸੇ ਦਾਅਵਾ ਦੇਗੀ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 16 ਅਤੇ 18 ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2(1) (ਐਫ) (ਆਈ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ "ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ" ਧਾਰਾ 13 (1) (ਈ) ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ। ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5(1) ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਫਰਜ਼ ਕਰੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਵਜੋਂ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ, [1984] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 495 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ.ਏ. ਵੈਂਟਰਮਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, [1958] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1040 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ :

"ਕਿਸੇ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਪਹਿਲੀ ਇੰਸਟੈਂਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਥੇ ਵਰਤੋਂ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਲਾਗੂ ਕਰੇ, ਜੋ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਕਾਫੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਉਸ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਕਾਫੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 6 (1) ਦੀ ਕਲੋਜ਼ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸ਼ਬਦ ਹਨ "ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਜੋ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 655, ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

7. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਭਿਯੋਗ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 192 ਅਧੀਨ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ :

"..... ਅਸੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੇ ਉਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਛੱਡ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਲੋਕ ਦਫਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।" ਜੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਛੱਡ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸੈਕ. 6 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੀ ਸੱਚੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਸ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਸੀ) (ਅੱਠਵੀਂ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟ ਹੈ, ਆਰ.ਐਸ. ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਰ. ਅੰਤੁਲੇ, (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏ.ਜੀ.

ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate